

Силабус навчальної дисципліни
«Історія українського мистецтва XVII – XVIII ст.»
 назва дисципліни

Спеціальність: 023 Образотворче мистецтво,
 декоративне мистецтво, реставрація
Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни відповідно до навчального плану	Обов'язкова навчальна дисципліна
Курс	3
Семестр	5
Семестровий контроль	екзамен
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/кількість годин	Загальна кількість годин – 180 годин , кредитів ЄКТС – 6: аудиторні години – 80 (лекційні – 48 год., семінарські заняття – 32 год.), для самостійної роботи студентів визначено 116 год.)
Мова викладання	українська
Що буде вивчатися (предмет навчання)	Предметом навчання є вивчення історії українського мистецтва доби бароко (XVII–XVIII ст.) у його видовому і жанровому розподілі, визначенням періодизації й стилевих особливостей розвитку художніх традицій в різних регіонах України.
Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета, завдання)	<p>Мета дисципліни – набуття студентами теоретичних знань про особливості й закономірності художньо-стильового розвитку в Україні XVII–XVIII ст.; знайомство з кращими творами та пам'ятками вітчизняного мистецтва; формування практичних навичок самостійного художнього аналізу мистецьких творів; створення візуальних рядів, що відіграє важливу роль у формуванні професіоналізму.</p> <p>Завдання :</p> <ul style="list-style-type: none"> - формування теоретичних знань про особливості українського мистецтва XVII–XVIII ст.; - знання архітектурних пам'яток, скульптурних, живописних і графічних творів, їх зв'язок з історичними й суспільними процесами епохи; вивчення особливостей законів творення художнього образу; інструментарію художніх засобів та формальний прийомів; - набуття теоретичних знань про відмінності між художніми регіональними школами й головними осередками мистецтва, про специфіку розвитку жанрів в українському

	<p>мистецтві XVII – XVIII ст.;</p> <ul style="list-style-type: none"> - формування навичок роботи з різними джерелами інформації і вміння верифікувати зібрані дані - засвоєння і вільне оперування термінологічно-поняттєвим апаратом
<p>Пререквізити (попередні компетентності, необхідні для вивчення дисципліни)</p>	<p>Для успішного вивчення «Історії українського мистецтва XVII-XVIII ст.» студентам необхідно знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знання в галузях світового й українського мистецтва від первісності до Середньовіччя; - знання елементарних принципів, що визначають характер специфіку виникнення та функціонування творів мистецтва культурні традиції, на основі яких вони формувались, зв'язок окремої пам'ятки або твору з історичним і суспільним контекстом; - вміння визначати час створення окремих робіт, розуміти особливості та принципи вирішення творів різних жанрів.
<p>Пореквізити (компетентності, отримані після вивчення дисципліни)</p>	<p><u>Загальні компетентності:</u></p> <p>ЗК 2. Здатність і готовність до особистого розвитку, бажання досягати успіху.</p> <p>ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 5. Здатність застосовувати на практиці знання, навички та вміння, набуті у результаті дослідницької роботи.</p> <p>ЗК 6. Навички використання інформаційно-комунікаційних технологій для пошуку, оброблення, аналізу інформації з різних джерел та прийняття рішень на основі аналізу отриманої інформації.</p> <p>ЗК 14. Уміння аргументувати власну позицію.</p> <p><u>Фахові компетентності:</u></p> <p>СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності розвитку образотворчого та декоративного мистецтва, усвідомлювати його художньо-естетичну природу.</p> <p>СК 2. Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.</p> <p>СК 4. Здатність використовувати знання про основні закономірності і сучасні досягнення у теорії, історії та методології образотворчого та декоративного мистецтва.</p> <p>СК 6. Здатність демонструвати достатньо високий рівень експертної майстерності та спроможність до її вдосконалення через застосування відповідних практичних і лабораторних методик.</p> <p>СК 9. Здатність інтегрувати професійні знання та навички використовувати їх в інтерпретації художнього образу в експертній діяльності.</p> <p>СК 10. Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової діяльності мистецтвознавця-експерта.</p> <p>СК 19. Здатність до здійснення мистецтвознавчих досліджень.</p> <p>СК 20. Здатність аналізувати мистецькі явища та процеси, володіти науково-аналітичним апаратом та визначати методологію дослідження.</p> <p>СК 21. Здатність знаходити, критично оцінювати, систематизувати</p>

	<p>інтерпретувати і використовувати отриману інформацію мистецтвознавчій діяльності.</p> <p>СК 23. Здатність визначати мету особистісного та фахового розвитку і умови їх досягнення з урахуванням сучасних тенденцій розвитку мистецтвознавчої науки та експертизи.</p>
<p>Чому можна навчитися (результати навчання)</p>	<p>Здобувачам навчальної дисципліни «Українське мистецтво XVII – XVIII ст.»</p> <p>РН 1. Ґрунтовні знання з історії образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва та реставрації, мистецтвознавчої експертизи, основ законодавства у галузі культури і мистецтв.</p> <p>РН 2. Глибокі знання визначеної сфери дослідження у поєднанні з знаннями загальної наукової дискусії.</p> <p>РН 3. Володіння техніками, прийомами та методиками мистецтвознавчого аналізу та експертизи, атрибуції мистецьких творів і пам'яток культури.</p> <p>РН 8. Володіння понятійно-категоріальним апаратом та використання фахової термінології мистецтвознавства, застосування їх при проведенні наукових студій та публікації результатів дослідження.</p> <p>РН 11. Здатність вивчати та використовувати досвід світових мистецьких практик різного часу.</p> <p>РН 17. Володіння основами атрибуції та оцінки культурних цінностей, здійснення експертного мистецтвознавчого дослідження.</p>
<p>Критерії оцінювання (екзаменаційна політика)</p>	<p>1 Форми оцінювання:</p> <p>- семестрове оцінювання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Контрольна робота (тест) – 15 балів/ 5 балів*. 2. Відвідування лекцій – 5 балів/ 5 бали. 3. Оцінювання роботи під час практичних занять – 15 балів/ 8 балів. 5. Підготовка презентації – 15 балів/5 балів. 6. Участь у наукових конференціях – 15 балів/10 балів. 7. Самостійна робота – 15 балів/5 балів. <p>* максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.</p> <p>Організація оцінювання.</p> <p>Контроль за якістю навчання здобувача вищої освіти здійснюється за 100-бальною системою. Загальну кількість балів здобувача вищої освіти формують семестрові бали, отримані з усіх тем змістових розділів (бали, отримані за контрольну роботу (у формі тестування), презентації тощо; бали, отримані за виконання самостійного завдання, участі у семінарі, а також бали, які отримані за підсумкову роботу (залік).</p> <p>підсумкове оцінювання:</p> <p>- форма оцінювання – екзамен;</p> <p>максимальна кількість балів, які може отримати студент – 20 балів</p> <p>Організація оцінювання</p> <p>Контроль за якістю навчання здобувача вищої освіти здійснюється за 100-бальною системою. Загальну кількість балів</p>

	<p>здобувача вищої освіти формують семестрові бали, отримані з усіх тем змістових розділів (бали, отримані за контрольну роботу (у формі тестування), презентації тощо; бали, отримані за виконання самостійного завдання, участі у семінарі, а також бали, які отримані за підсумкову роботу (екзамен).</p> <p>Умовою допуску до підсумкової роботи (іспиту) є отримання здобувачем під час семестрового оцінювання не менше ніж 40 балів (критично-розрахунковий мінімум). При цьому обов'язковим є успішне складання контрольних робіт, виконання самостійних робіт та участь у семінарах, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.</p> <p>У випадку відсутності здобувача вищої освіти з поважних причин, відпрацювання та перездачі контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу в НАКККіМ» (від 31 жовтня 2018 р., наказ №187-0).</p> <p>Оцінка іспиту здійснюється за результатами роботи впродовж усього семестру. Здобувач вищої освіти, який набрав суму залікових балів (60) має право отримати підсумкову оцінку за екзамен за результатами поточного контролю. Здобувачі вищої освіти, які набрали протягом семестру менше 60 балів, обов'язково складають іспит.</p> <p>Присутність всіх здобувачів вищої освіти на екзамені є обов'язковою.</p>
<p>Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)</p>	<p>Ефективному використанню набутих знань і вмінь сприятимуть набуті загальні компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність впровадження у професійну сферу державної мови, користування нею усно і письмово; - здатність до абстрактного узагальнення мистецтвознавчого багажу і його інтегрування в систему загальних культурних цінностей українського соціуму; - комунікувати з фахівцями різних сфер мистецтвознавчої науки - здатність до особистої креативності; <p>Фахові компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - можливість знайти фах мистецтвознавця (образотворче, декоративно-прикладне мистецтво, реставрація); - можливість стати мистецтвознавцем-експерт у різних галузях мистецтва (аукціоніст, оцінювач творів мистецтва); - стати науковцем-музейником, працівником архіву; <p>Можливість працювати в системі закладів мистецтва і культури, державним службовцем в органах управління у сфері культури, займатися індивідуальною діяльністю в галузі експертизи, культури та мистецтва, дослідницькою діяльністю.</p>
<p>Навчальна логістика</p>	<p>Навчальний курс «Історія українського мистецтва XVII – XVIII ст.» складається з циклу лекцій і семінарських/практичних занять, також самостійної роботи, структурованих у чотирьох змістових модулях. Проходження кожного модуля передбачає здійснення рубіжного контролю.</p> <p>Змістовий модуль 1. Українське мистецтво першої половини XVII ст.</p>

- 1.1. Вступ до дисципліни. Боротьба течій в європейському й українському мистецтві другої половини XVI–XVII ст.
- 1.2. Особливості створення архітектурних пам'яток в Україні першої половини XVII ст.
- 1.3. Українська скульптура першої половини XVII ст.: маньєризм і національні традиції
- 1.4. Український іконопис першої половини XVII ст.: розвиток іконографії; найдавніші іконостаси України.
- 1.5. Мистецтво книгодрукування в Україні першої половини XVII ст.

Змістовий модуль 2. Українське мистецтво другої половини XVII ст.

- 2.1. Особливості формування нового художнього стилю в українській архітектурі другої половини XVII ст.; розвиток місто- і храмовбудування
- 2.2. Розвиток храмової скульптури в Україні другої половини XVII ст. Ян Пфістер
- 2.3. Формування барокового натуралізму в українському іконописі в другій половині XVII ст.
- 2.4. Українська гравюра другої половини XVII ст.: формування регіональних шкіл та осередків

Змістовий модуль 3. Українське мистецтво першої половини XVIII ст.

- 3.1. Типологія і регіональна стилістика української архітектури доби зрілого бароко (1690-1740-і рр.)
- 3.2. Барокова скульптура Львова першої половини XVIII ст.
- 3.3. Український іконопис доби зрілого бароко: регіональна стилістика
- 3.4. Українська гравюра доби зрілого бароко: від ксилографії до мідериту й офорту.

Змістовий модуль 4. Проблема періодизації українського мистецтва доби бароко. Здобутки та перспективи

- 4.1. Українська архітектура пізнього бароко: від проектів Й. Шеделя до Б. Растреллі і Б. Меретина.
- 4.2. Українська скульптура пізнього бароко (1740 – 1780-і рр.): Йоганн Пінзель і майстри його кола
- 4.3. Монументальний живопис в Україні доби бароко
- 4.4. Проблема розвитку портрету в українському мистецтві XVII – XVIII ст.

Форма контролю – екзамен

Методи навчання:

Вербальний (лекція, діалог)

Практичний метод (семінар, практичне заняття, екскурсія)

Наочний метод (демонстрація презентацій, відео)

Самостійна робота з навчально-методичною літературою (конспект, виконання презентацій, підбір зображень, вивчення методики підготовки курсової роботи, анотації, статті);
– інформаційні методи новітніх комп'ютерних технологій (дистанційні, мультимедійні, веб- віртуальні);

	<p>– проблемний метод (розв’язання завдань, переклад, написання рефератів, тез, статей);</p> <p>– проєктний метод (курсова робота).</p> <p>Форми навчання: стаціонар, заочна</p>
<p>Інформаційне забезпечення з фонду та репозитарію НАКККІМ</p>	<p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Александрович В. Київська іконографія початку XVII століття / В. Александрович, переклад з переказі книжкової гравюри. Особливості «празникового» циклу ілюстрацій Анфологіону 1619 року. Історія релігій в Україні. Науковий щорічник 2012 рік. Львів, 2012. Кн. 2. С. 460—471. 2. Білецький П. Українське мистецтво середини XVII – початку XVIII ст. Київ: Мистецтво, 1981. 3. Історія українського мистецтва. В 6 тт. Київ, 1966–1973. 4. Крвавич Д., Черепанова С., Овсійчук В. Українське мистецтво. Ч. 3. Львів, 2005. 5. Любченко В.Ф. Львівська скульптура XVI-XVII століття / В.Ф. Любченко, Державний музей етнографії та художнього промислу АН УРСР. Київ: Наукова думка, 1981. 215 с. : іл. - Бібліогр.: с.206-214. 6. Овсійчук В. А. Українське мистецтво другої половини XVI – першої половини XVII ст. Архітектура, скульптура, живопис. Київ: Мистецтво, 1985. 7. Овсійчук В.А. Українське малярство X – XVIII ст. Проблеми кольору. Львів, 1996. 8. Степовик Д. В. Українська гравюра бароко: Майстер Ілля Олександр Тарасевич, Леонтій Тарасевич, Іван Щирський. Київ: ТО "Видавництво "Кліо", 2013. 495 с. <p>Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Александрович В. Львівське середовище українських малярів першої половини XVII ст. Соціум. 2015. Вип. 11-12. С. 34-60. 2. Жолтовський П.М. Монументальний живопис на Україні XVII-XVIII ст. Київ: Мистецтво, 1988. 3. Запаско Я.П. Орнаментальне оформлення української рукописної книги. Київ: Мистецтво, 1960. 4. Свенціцька В.І., Сидор О.Ф. Спадщина віків. Українське малярство XIV–XVII століть у музейних колекціях Львова. Львів: Каменяр, 1990. 5. Тимофієнко В. Архітектура і монументальне мистецтво. Терміни та поняття. Київ, 2002. 6. Тимофієнко В.І., Єрошев В.Ю. Українська садибна архітектура другої половини XVIII–першої половини XIX ст. Київ, 1993. 7. Фоменко В.М. Григорій Левицький і українська гравюра. Київ, 1974. 8. Цапенко М. П. Архитектура Левобережной Украины XVII–XVIII ст.

	<p>веков. Київ: Стройиздат, 1967.</p>
<p>Локація та матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Аудиторії 201 (18), 206 (7), 003 (15) НАКККіМ, комп'ютери, монітор, предмети експертизи та інша наочність, мультимедійна техніка Національний художній музей України Національний історико-культурний заповідник «Києво-Печерська лавра» Національний музей Тараса Шевченка</p>
<p>Кафедра</p>	<p>Кафедра мистецтвознавчої експертизи (корп. 18, каб. 203)</p>
<p>Інститут</p>	<p>Інститут практичної культурології та арт-менеджменту</p>
<p>Інформація про науково-педагогічного працівника (з фото)</p>	<div data-bbox="667 1144 1018 1491" data-label="Image"> </div> <p>Несен Ірина Іванівна, доцент кафедри мистецтвознавчої експертизи, кандидат історичних наук Автор колективних монографій, каталогів виставок, методичних матеріалів, понад 100 публікацій, присвячених проблемам українського декоративно-вжиткового мистецтва і традиційної культури. Учасник міжнародних (Україна, Італія, Голландія, Німеччина) і всеукраїнських конференцій, симпозіумів. Автор виставкових і музейних експозицій. Організатор низки Науково-практичних конференцій Підвищення кваліфікації за програмою «Технології у навчальний процес закладів вищої мистецької освіти» (2019, НАКККіМ). Свідоцтво про підвищення кваліфікації 12 СС 02214142 / 001743–19.</p>

Протягом 2018–2021 років вийшло друком 25 публікацій, серед них:

1. Традиційне гончарство Житомирщини: проблеми дослідження збереження. Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Імплементация конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини: підсумки та перспективи» (20–21 грудня 2017 р.). Київ, 2018. С. 50–55.
2. Лаврентій Крщонович: начерки до портрету митця епохи бароко. Художня культура і мистецька освіта: традиція та сучасність. Матеріали Міжнародної науково-творчої конференції. Київ: НАКККиМ, 2018. С. 138–140.
3. Українське народне житло в контексті проблеми синтезу мистецтва. Мистецтвознавчі записки. Зб. Наук. Пр. Вип. 36. К. : ІДЕЯ ПРИНТ, 2019. С. 77–82.
4. Архітектоніка костюму: теорія понять. Культурні та мистецькі студії XXI століття: науково-практичне партнерство. Матеріали міжнародного симпозіуму, присвяченого 50-річчю Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв 6.06.2019 року. Київ: НАКККиМ, 2019, С. 381–382.
5. Український традиційний костюм у контексті архітектоніки моделей. Український мистецтвознавчий дискурс : Колективна монографія/ за аг. Ред. д.і.н. В.В. Карпова; НАКККиМ. Рига: Izdevnieciba «Baltija Publishing». 2020. С. 292–305.
6. Стилiстичні особливості театральних костюмів Анатолія Петрицького у виставах за мотивами творів Миколи Гоголя. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 33. Дрогобич: Гельветика, 2020. С. 1–10.
7. Проблема змістів і формотворення театрального вбрання для п'єси Оскара Вайльда: на прикладі комедії «Як важливо бути серйозним». Міжнародна науково-практична конференція «Культурологія та мистецтвознавство: точки дотику та перспективи розвитку». Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 27-28 листопада 2020 р. Венеція, 2020. С. 209–213.
8. Джерела змістів театрального костюму авангардних вистав: зображеннями костюмів балету «Парад» (1917 р.). Міжнародна науково-практична конференція «Спеціалізовані і мультидисциплінарні дослідження». Матеріали міжнародної науково-практичної конференції 11 грудня 2020 р. Амстердам. Голландія. 2020. С. 94–98.
9. Синтез мистецтв. Навчальний посібник. Київ: НАКККиМ, 2020. 120 с.
10. Експертиза предметів та атрибутів: Культурна атрибутика. Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 020 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Київ: НАКККиМ, 2021. 39 с.
11. Особенности стилистики костюма в символистском театре

	<p>Scientific Collection Interconf+.Theory and Practice of Science: Key Aspects. Rome. Italy. 7–8.04.2021. № 49. P. 418–422.</p> <p>12. Stage Costume And Problems Of Theatrical Symbolizm In Ukraine Based On The Premiere Performance Of Drama “Stone Host” By Lesya Ukrainka In 1914. Linguistics and Culture Review. 2021 5(S4). P. 819-831</p> <p>13. Semiotic Codes of the Costume in the Political Theater Performances in the USSR of the 1930s. Art: metamorphoses and discourses. Collective monograph. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2021. P. 143–162.</p> <p>Додаткові інформаційні ресурси (інтернет ресурси):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. http://www.nbuv.gov.ua/ Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2. www.nibu.kiev.ua/ Національна історична бібліотека України 3. http://library.nakkkim.edu.ua/ електронний каталог Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв 4. http://ukrlibrary.com.ua Онлайн-підручники з історії України. 5. http://elib.nplu.org/ електронна бібліотека «Культура України» 6. http://kultura.ho.ua/books_ku.htm – Культурологічна бібліотека
<p>Оригінальність навчальної дисципліни (при наявності).</p>	<p>Дисципліна дозволяє студенту отримати важливі для успішної самореалізації за спеціальністю знання та навички з проблем декоративно-ужиткового мистецтва.</p>
<p>Політика академічної доброчесності</p>	<p>Всі учасники освітньої діяльності дотримуються політики академічної доброчесності, визначеної вимогами НАКККіМ, що запорукою якості освіти.</p>
<p>Лінк на дисципліну</p>	<p>У 2020-2021 навчальних роках у навчальному процесі використовувався Google Classroom з навчально-методичними матеріалами.</p>